

1937

PAMUKLARIN ÇIRÇIRLANMA-PRESELENME VE DEPOLANMASININ DENETİMİNE DAİR TÜZÜK

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 18.4.1972, No: 7/4331
Dayandığı Kanunun Tarihi : 10.6.1930, No: 1705
Yayımlandığı R.Gazetenin Tarihi : 9.5.1972, No: 14182
Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 5,Cildi: 11,S. 2213

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

Madde 1 – Pamuk çırçır - prese ve linter fabrikaları ve depoları ile buralardaki çalışmaların denetimi bu Tüzük hükümlerine tabidir.

Madde 2 – Bu Tüzük hükümlerine göre yapılacak denetim işleri Ticaret Bakanlığı tarafından görülür.

Madde 3 – A) Çırçırılama:

- 1 - Çiğitli (Kütlü) pamuğun elyafının çekirdeğinden (Çiğidinden) ayrılması,
- 2 - Linter pamuğunun çekirdek üzerinden sıyırılması, işlemine denir.

B) Preseleme:

- 1 - Lif (Mahlıç) pamuğun,
- 2 - Linter pamuğunun,
- 3 - İplik yapımı ve çırçırılama sırasında meydana gelen pamuk lifi döküntülerinin, prese makinalarında balya haline getirilmesi işlemine denir.

Balyaların, yüksek basınçlı preselerde küçültülmesi işi preseleme sayılmaz.

C) Depolama:

- 1 - Çiğitli pamukların,
- 2 - Lif pamukların,
- 3 - Linter pamuklarının,
- 4 - Lif döküntüsü pamukların,

balyalı, balyasız veya hararlı olarak fabrika depolarında korunması işidir.

Madde 4 – Pamuk çırçır - prese fabrikası işletenler, çırçırılamanın devamı süresince; pamuk tasnifinden anlayan, ortaokulu bitirmiş en az bir pamuk ustası ile çırçır makinalarının pamuğun vasıflarını bozmayacak şekilde çalışmasını sağlayacak yeterlikte, ilkokulu bitirmiş, en az bir çırçır ustası çalıştırmak zorundadırlar.

Yeterlik belgeleri; pamuk ustalarına Ticaret Bakanlığınca, çırçır ustalarına Tarım Bakanlığınca verilir.

Madde 5 – Pamuk çırçır - prese fabrikaları ile linter ve prese fabrikaları işletenler, Ticaret Bakanlığınca tespit edilen her kontrol mevsiminde ve işletmeye başlamadan en az bir hafta önce, Pamukların Kontroluna Dair Tüzüğün 3 üncü maddesi hükmüne göre bağlı buldukları pamuk kontrol merkezine, örneği Ticaret Bakanlığınca saptanacak bir bildirgeyle, çalışmaya başlayacaklarını bildirirler.

Çalışma dönemi içinde meydana gelen değişiklikler ile çalışma döneminin sona erdiği tarih kontrol merkezine ayrıca bildirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Çırçırılama

Madde 6 – Çiğitli pamuğun çırçırlandığı yerlerde çırçır ve prese makinalarının birlikte bulundurulması zorunludur. Bu yerlere çırçır - prese fabrikaları denir.

Ancak, 3 ten az tek toplu rollergin çırçır makinası bulunan yerler çırçırprese fabrikası sayılmaz ve bu gibi yerlerde prese makinasıbulundurmak zorunluğu yoktur.

Lintler pamuğunun çırçırılması için kurulan fabrikalara linter fabrikası denir. Linter fabrikalarında en az bir adet testereli linter (Lintergin) makinası ile en az bir adet prese makinası bulunur.

İplik yapımı veya çırçırılama sırasında meydana gelen - pamuk lifi döküntülerini, tip dışı pamuklardan avaryalı, kuşbaşı pamuklarla benzeri pamukları preselemek üzere, yalnız prese makinalarından meydana gelen prese fabrikaları kurulabilir. Prese fabrikalarında lif (mahlıç) pamuklar preselenemez.

Madde 7 – Bakanlar Kurulu, bir bölgede, üretilen pamukların gruplarına göre, hangi cins çırçır makinalarının kullanılabileceğini, Tarım ve Sanayi Odalarının mütalaasını da almak suretiyle tespit eder.

Bu kararın hangi tarihte yürürlüğe gireceği kararda belirtilir.

Madde 8 – Pamuk çırçır - prese fabrikalarında; makinalara pamuk sevk aspiratörü ve rutubet ölçme aleti ile pamuğu temizleyici, rutubetlendirici, kurutucu ve pamuğun iyi çırçırılmasını ve işlenmesini temin edecek yedirici cihazlardan veya bunların benzerlerinden gerekli görülenlerin bulundurulması hakkında, Tarım Bakanlığı ile Ticaret, Sanayi ve Tarım Odalarının mütalaalarını da almak suretiyle bir karar almaya, Ticaret Bakanlığı yetkilidir.

Bu kararın hangi tarihte yürürlüğe gireceği kararda belirtilir.

Madde 9 – Aynı fabrikada rollergin, sawgin ve lintergin makinalarının bulunması halinde, cinslerine göre, makinalarla preselerinin fabrikanın ayrı binalarında veya aynı binanın ayrılmış bölümlerinde bulundurulması zorunludur.

Madde 10 – Çırçırılama yerlerinde, tabanların, pamuklara yabancı madde karışmasını ve kirlenmeyi önleyecek nitelikte tahta, beton veya benzeri maddeden yapılması zorunludur.

Madde 11 – Çekirdek kıran veya kaçırın, elyaf kesen, ondüle, neps veya sicim yapan çırçır makinalarının çalıştırılması yasaktır.

Madde 12 – Grup, sınıf ve tipleri farklı olan pamukların, çırçır makinaları ayrı dahi olsa, aynı bölümde, aynı zamanda ve bir arada, çırçırılmaları yasaktır.

Madde 13 – Çırçırlanmış pamukların, prese yerine, kirlenmeden ve içlerine yabancı madde karışmadan götürülmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Preseleme

Madde 14 – Preseleme yerlerinde tabanların, beton veya benzeri maddeden yapılmış olması ve pamuklarla balyaların kirlenmelerini önleyecek şekilde temiz tutulması zorunludur.

Madde 15 – Preselenme sırasında prese kasalarına su verilerek pamukların ıslatılması yasaktır. Preselemede damper kullanılması zorunludur.

Madde 16 – Prese makinalarının kasa boyutları ile basınçlarının tespitine Ticaret Bakanlığı yetkilidir. Bu hususta alınacak karar yayımından 2 yıl sonra yürürlüğe girer.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Depolama

Madde 17 – Çiğitli ve preseli pamukların kapalı depolarda veya sundurmalarda korunması zorunludur.

Depoların ve sundurmaların büyüklüğü, Ticaret Bakanlığınca, fabrikaların işleme gücüne göre, tespit ve ilan olunur.

Madde 18 – Kapalı depoların tabanlarının pamuklara yabancı madde karışmasını ve kirlenmeyi önleyecek ve rutubeti geçirmeyecek ve duvarları ile çatısının pamuğu her türlü hava etkisinden koruyacak şekil ve nitelikte yapılmış olması şarttır.

Madde 19 – Sundurma tabanlarının yerden en az 25 cm. yüksekte beton veya aralıksız taş döşeli, çatılarının su geçirmeyecek nitelikte, çatı kenarlarının tabandan en az bir metre taşkın olması şarttır.

Madde 20 – Fabrika avlularının su toplanmasına ve çamura engel olacak şekilde beton veya aralıksız taş döşeli olması şarttır.

Madde 21 – Çiğitli pamukların depolanmasında; çeşitli grup, sınıf ve tiplerdeki pamukların karışmasını, niteliklerinin bozulmasını, fazla basınç altında bulunmasını önleyecek ve bunların yeterince havalanmasını sağlayacak tedbirlerin alınması zorunludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Denetim şekil ve sonuçları

Madde 22 – Pamuk kırıcı - prese fabrikaları, depoları ve buralardaki çalışmalar, bağlı buldukları pamuk kontrol merkezince, bir merkeze bağlı olmayanlar ise, Ticaret Bakanlığınca görevlendirilecek pamuk eksperleri tarafından, doğrudan doğruya veya ihbar üzerine, iş saatlerinde denetlenebilir.

Madde 23 – Fabrika işleyenler veya temsilcileri, denetimi yapanlara fabrikayı ve depolarını göstermek ve istenilen bilgiyi vermek zorundadırlar.

Madde 24 – Denetim sonucunda eksperler tarafından bir rapor düzenlenir ve bir örneği denetlenen fabrikayı işleyenlere gönderilir. Bu raporlar, istendiğinde gösterilmek üzere, düzenli bir şekilde saklanır.

Madde 25 – Tüzüğe aykırı haller görüldüğü takdirde, durum, denetimle görevli eksper tarafından bu konudaki görüşünü de belirten bir tutanak ile tespit edilir. Tutanaklar 5 nüsha olarak düzenlenir. Fabrikayı işleyenler veya temsilcileri, itirazları yoksa, tutanağı imzalamak, varsa, itirazlarını tutanağa yazıp imza etmek zorundadırlar. İlgililerin tutanağı imza etmemeleri veya hazır bulunmamaları halinde, durum, tutanakta açıklanarak görevliler ile üçüncü kişiler tarafından imzalanır. Tutanakın bir nüshası fabrikayı işleyenlere veya temsilcilerine verilir.

Madde 26 – Denetim sonucunda 25 inci maddeye göre düzenlenen tutanak, fabrikada işlenen veya depolanan pamukların zarar gördüğüne ilişkin ise, ilgililer tutanağa itiraz edebilirler. Bu takdirde eksper, bu pamuklardan yeteri kadar numune alarak, fabrikayı işleyen veya temsilcisi ile birlikte mühürlür. Numuneler, Pamukların Kontroluna Dair Tüzüğün 36 ncı maddesi gereğince kurulmuş bulunan Hakem Kuruluna gönderilir. Hakem Kurulunca numunelerin incelenmesi sonucu verilen karara eksper uyduğu takdirde karar gereğince işlem yapılır. Eksper bu karara uymadığı takdirde incelenmiş bulunan pamuk numuneleri Hakem Kurulu ile eksper tarafından birlikte mühürlenerek Pamukların Kontroluna Dair Tüzüğün 37 nci maddesinde yazılı Yüksek Hakem Kuruluna gönderilir, Yüksek Hakem Kurulunun kararına göre işlem yapılır.

Madde 27 – Yukardaki maddelerde sözü edilen tutanağın bir nüshası, tutanak pamukların zarar gördüğüne ilişkin değilse veya bu hususa ilişkin olup itiraz edilmemişse doğrudan doğruya, pamukların zarar gördüğüne ilişkin olup itiraz edilmişse hakem kurulları kararları sonucuna göre, 1705 ve 3018 sayılı Kanunlar gereğince takibat yapılmak üzere, kontrol merkezince, Cumhuriyet Savcılığına verilir; bir nüshası da Ticaret Bakanlığına gönderilir.

Geçici Madde 1 – Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte pamuk çırçır - prese fabrikalarında çalışmakta olan pamuk ve çırçır ustalarının kazanılmış hakları saklıdır.

Ustalar, bu hususu belirten belgeyi almak için, Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihi kovalayan 9 ay içinde, Tarım veya Ticaret Bakanlığına başvurmak ve anılan bakanlıklar da bu konudaki istekleri 1 ay içinde sonuçlandırmak zorundadırlar.

Geçici Madde 2 – Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihi kovalayan 5 yıl içinde, halen mevcut pamuk çırçır-prese fabrikalarındaki depolar, Tüzük hükümlerine uygun hale getirilir veya buralarda Tüzük hükümlerine uygun yeni depolar yapılır. Bu süre içinde, çiğitli ve preseli pamuklar hararlar içinde sundurmalarda veya altları ızgaralı ve üstleri su geçirmeyen örtülerle örtülmek suretiyle avlularda muhafaza edilebilir.

Geçici Madde 3 – Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihi kovalayan 5 yıl içinde, halen mevcut pamuk çırçır-prese fabrikalarında, pamukların çırçırlandığı yerlerin tabanları, 10 uncu madde hükümlerine uygun hale getirilir.

Geçici Madde 4 – Bu Tüzükteki süreleri uzatmaya, Ticaret Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 5 – (Ek: 16.5.1974 - 7/8278 K.)

15 inci maddede öngörülen preselenmede damper kullanılması zorunluluğu 1 Ağustos 1975 tarihine kadar ertelenmiştir.

Madde 28 – 10 Haziran 1930 tarihli ve 1705 sayılı Kanun ile bu Kanuna ek 3018 sayılı Kanuna dayanılarak düzenlenen ve Danıştayca incelenen bu Tüzük hükümleri, Resmi Gazete ile yayımı tarihinden 6 ay sonra gelen ilk Ağustos ayının birinci günü yürürlüğe girer,

Madde 29 – Bu Tüzük hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**18/4/1972 TARİH VE 7/4331 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARI İLE
YÜRÜRLÜĞE KONULAN TÜZÜĞE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN TÜZÜKLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTEREN ÇİZELGE****Ek ve Değişiklik Getiren Yönetmeliği Yürürlüğe Koyan Kararnamenin**

Tarihi	Numarası	Farklı Tarihte Yürürlüğe Giren Maddeler	Yürürlüğe Giriş Tarihi
16/5/1974	7/8278	-	5/6/1974